

Rapport

Publicatiedatum: 26 november 2014

Rapportnummer: 2014/180

Rapport

Het slachtoffer buiten beeld

Een onderzoek naar de wijze waarop het arrondissementsparket te Amsterdam is omgegaan met de belangen van het slachtoffer en de wijze waarop het arrondissementsparket de klacht heeft afgehandeld.

Oordeel

Op basis van het onderzoek vindt de Nationale ombudsman de klachten over het arrondissementsparket Amsterdam gegrond.

Datum: 20 november 2014

Rapportnummer: 2014/180

Wat is de klacht?

Verzoekster klaagt over de wijze waarop het arrondissementsparket het verkeersongeval in mei 2011 waarbij zij ernstig gewond raakte, heeft afgehandeld. Zij is niet als slachtoffer geregistreerd en niet actief over de afhandeling geïnformeerd en de zaak is met een transactie afgedaan waardoor haar belang (het verhalen van haar schade via het strafproces) is veronachtzaamd.

Verder klaagt verzoekster over de wijze waarop het arrondissementsparket heeft gereageerd op de brieven van haar advocaat.

Wat ging er aan de klacht vooraf?

1. Verzoekster, een meisje van (toen) 16 jaar, heeft in mei 2011 een ernstig verkeersongeluk gehad. Zij is aangereden door een automobilist waardoor verzoekster met haar fiets op het wegdek werd gelanceerd. Zij heeft hierbij diverse kneuzingen, schaafwonden, bloeduitstorting, een hersenschudding en een whiplash opgelopen. Verzoekster moest met een ambulance worden afgevoerd. Zij kon na het ongeluk amper nog naar school; kon zich niet concentreren door hevige hoofdpijn en extreme vermoeidheid. Daardoor heeft verzoekster één jaar studievertraging opgelopen.

2. In oktober 2011 heeft de politie het proces-verbaal gestuurd naar het arrondissementsparket te Amsterdam. Verzoekster heeft telefonisch contact opgenomen met de politie om te vragen naar de stand van zaken, maar de politie gaf te kennen dat zij niet wisten wat de stand van zaken was en dat zij daarvoor bij het Openbaar Ministerie moest zijn.

3. Verzoekster heeft in het geheel niets gehoord van de politie en het arrondissementsparket. In juni 2013 kwam de advocaat van verzoekster erachter dat er een transactievoorstel aan de verdachte was gedaan.

4. Aan de automobilist is, zonder dat verzoekster hiervan op de hoogte was, door het Openbaar Ministerie in februari 2013 een transactievoorstel gedaan ter voorkoming van verdere strafvervolging. Hij heeft dit eind maart 2013 betaald. Daarmee is ruim anderhalf jaar later de zaak gesloten.

wat was de oorspronkelijke klacht?

5. Verzoekster klaagt erover dat zij in het geheel niet is geïnformeerd over het doorzenden van het proces-verbaal naar het arrondissementsparket. Zij is niet geïnformeerd over het doen van een transactievoorstel door het arrondissementsparket aan de verdachte. Nu zij niet geïnformeerd was, is haar ook de mogelijkheid onthouden om schade op een eenvoudige wijze via het strafproces te verhalen.

Welke reactie kwam er op de klacht?

6. Een medewerker van het arrondissementsparket te Amsterdam liet aan verzoeksters advocaat weten dat in deze zaak tegen verzoekster en de andere partij

"onder andere verbaal is opgemaakt ter zake artikel 5 Wegenverkeerswet (artikel 62 juncto artikel 68 lid 1 c Reglement verkeersregels (niet stoppen voor rood licht), [zie Achtergrond, onder 1; No]. In de zaak tegen uw cliënt is geen transactievoorstel aangeboden en is de zaak geseponneerd (door feit en gevolgen getroffen). Bij overtredingen komt er niet automatisch een afdoeningsbericht uit het systeem en men is vergeten uw cliënt hiervan op de hoogte te stellen. Door degene die de zaak destijds heeft behandeld/beoordeeld is uw cliënt (ook) niet als slachtoffer ingevoerd. De wederpartij in deze zaak is een transactievoorstel van € 300,- aangeboden ter voorkoming van verdere strafvervolging en heeft deze ook voldaan".

7. Verzoeksters advocaat beklagde zich er vervolgens bij het arrondissementsparket over dat de strafrechtelijke beslissing in strijd was met eigen richtlijnen van het Openbaar Ministerie voor afhandeling van verkeerszaken (de Aanwijzing feit gecodeerde misdrijven, overtredingen en muldergedragingen) en dat op deze wijze ook vervolging van de automobilist voor een zwaarder verkeersdelict (artikel 6 Wegenverkeerswet (zie Achtergrond, onder 2; No) buiten beeld was gebleven.

Daarnaast vond hij het opvallend dat er geen excuses aan verzoekster waren aangeboden, nu er overduidelijk fouten waren gemaakt door het Openbaar Ministerie. En verzocht hij om de kosten van rechtsbijstand te vergoeden (nu verzoekster een advocaat had moeten inschakelen om erachter te komen wat er strafrechtelijk aan de hand was aangezien verzoekster daar zelf geen antwoord op kreeg) en een gebaar te maken naar verzoekster.

8. Deze klachtbrief is door de hoofdofficier van justitie te Amsterdam aangemerkt als een verzoek om schadevergoeding en drie maanden later afgewezen. Volgens de hoofdofficier van justitie is verzoekster door een auto aangereden, terwijl zij fietste op het kruispunt van twee wegen. Per abuis is zij niet geregistreerd als slachtoffer en heeft zij geen wensen- en schadeopgaveformulier opgestuurd gekregen. Als dit wel was gebeurd, had zij deze kunnen invullen en retourneren en zich op deze manier als benadeelde partij kunnen voegen in het strafproces. Dan was zij ook op de hoogte gehouden van de afloop van deze zaak. Voor de gang van zaken worden excuses aangeboden.

De hoofdofficier van justitie ziet echter geen aanleiding voor discussie over de strafrechtelijke beslissing. Immers daartegen had verzoekster binnen drie maanden na bekendwording met het transactievoorstel een klaagschrift op grond van artikel 12 Wetboek van Strafvordering in kunnen dienen bij het hof, indien zij het oneens was met het aangeboden transactievoorstel aan de verdachte wegens overtreding van artikel 5 Wegenverkeerswet. Verder liet de hoofdofficier van justitie weten dat verzoekster niet in aanmerking kwam voor vergoeding van de kosten voor rechtsbijstand nu het niet noodzakelijk was om een raadsman te consulteren.

9. De advocaat van verzoekster kon zich niet vinden in deze reactie. Miskend wordt namelijk dat als verzoekster was geïnformeerd zij haar schade op eenvoudige wijze had kunnen verhalen door aan het Openbaar Ministerie te vragen om haar schade onderdeel te maken van de transactie. Die mogelijkheid is haar onthouden. Door te stellen dat zij een zogenaamde artikel 12 Sv-procedure had kunnen instellen wordt voorbijgegaan aan het feit dat zij pas na geruime tijd erachter kwam dat er sprake was van een transactievoorstel. Verzoeksters advocaat verzocht het Openbaar Ministerie daarom tot heroverweging van de genomen beslissing. Het Openbaar Ministerie liet hierop weten geen redenen te zien om tot een ander oordeel te komen.

Wat was de aanleiding voor de klacht bij de Nationale ombudsman?

10. Verzoekster moet nu haar schade civielrechtelijk gaan verhalen op de wederpartij. Dit was niet nodig geweest als het Openbaar Ministerie haar niet vergeten was als slachtoffer in te voeren in de zaak van de wederpartij. Daarnaast heeft verzoekster ook kosten gemaakt omdat zij een advocaat heeft moeten inschakelen om erachter te komen wat er strafrechtelijk aan de hand was. Zij kreeg hierover zelf namelijk geen uitsluitsel.

11. Verzoeksters advocaat stelt verder dat hij het eenvoudig wilde oplossen door het Openbaar Ministerie aansprakelijk te stellen in plaats van een artikel 12 Sv-procedure. Het was zorgvuldig geweest indien het Openbaar Ministerie hem binnen de beklagtermijn had laten weten dat een artikel 12 Sv-procedure de enige route was en niet pas na het verstrijken van deze termijn. Dit is in strijd met de zorgvuldigheid die van het Openbaar Ministerie verwacht mag worden. Nu het Openbaar Ministerie geen gehoor geeft, voelt verzoekster zich genoodzaakt zich tot de Nationale ombudsman te wenden.

Hoe reageerde de minister van Veiligheid en Justitie?

12. De minister berichtte de Nationale ombudsman dat sinds 1 januari 2011 de positie van het slachtoffer in het strafproces is versterkt. Deze versterkte positie van het slachtoffer neemt echter niet weg dat er in de praktijk fouten kunnen optreden; ook dit is mensenwerk.

13. De geëigende gang van zaken is dat een beoordelaar beziet, na inzending van een proces-verbaal naar het parket, of er in het proces-verbaal een slachtoffer voorkomt als bedoeld in artikel 51 a van het Wetboek van Strafvordering (zie Achtergrond, onder 3; No). Als daarvan sprake is, dan wordt het slachtoffer geregistreerd en wordt het slachtoffer over de afdoening van de strafzaak geïnformeerd. Indien het strafbare feit bewijsbaar is, worden aan het slachtoffer de mogelijkheden geboden waarop hij of zij recht heeft volgens de Aanwijzing Slachtofferzorg, zoals voegingen als benadeelde partij of spreekrecht.

14. Verzoekster is ten onrechte niet op de hoogte gesteld van het verloop van de strafzaak waarin zij betrokken was. Dit wordt door het Openbaar Ministerie betreurd. Dit betekent echter niet dat het noodzakelijk was om vervolgens een advocaat in te schakelen. Dit is verzoeksters eigen keuze geweest en schept voor het Openbaar Ministerie geen verplichting om de kosten van rechtsbijstand te vergoeden. In het dossier is geen aanwijzing te vinden dat verzoekster zelf enige actie heeft ondernomen om meer informatie te krijgen over de strafzaak. Indien zij dit had gedaan, was hetzelfde onderzoek uitgevoerd en had dat haar de advocaatkosten kunnen besparen.

De minister erkent dat dit ook in de reactie aan verzoeksters advocaat tot uitdrukking gebracht had kunnen worden. Daarnaast had in deze brief ook opgenomen kunnen worden dat voor casus als deze Slachtofferloketten op de arrondissementsparketten zijn gecreëerd. Deze loketten zijn een samenwerkingsverband van politie, Slachtofferhulp Nederland en het Openbaar Ministerie. Het slachtofferloket vormt een laagdrempelig informatiepunt waar het slachtoffer terecht kan met (onder meer) vragen over de afdoening van de strafzaak.

15. De minister voegt hieraan toe dat het de vraag is in hoeverre verzoekster feitelijk is geschaad doordat haar de mogelijkheid is onthouden om zich te voegen in de strafzaak tegen de verdachte. Uit het procesdossier blijkt dat verzoekster vermoedelijk aan de telefoon was tijdens de aanrijding en het rode licht heeft genegeerd. Op basis hiervan stond zij in het proces-verbaal van de politie geregistreerd als verdachte in plaats van slachtoffer. Met dit gedrag heeft verzoekster artikel 5 van de Wegenverkeerswet overtreden. Op basis van haar eigen overtreding is het de vraag of zij ontvankelijk zou zijn verklaard indien zij zich als slachtoffer had gevoegd en de strafzaak voor de rechter was gekomen. De vordering van het slachtoffer mag immers geen onevenredige belasting vormen voor het strafproces. In een zaak waarin de medeschuld van het slachtoffer zelf een grote rol lijkt te spelen, zou de rechter zeer wel tot de conclusie kunnen komen dat de vordering van de benadeelde partij niet geschikt was voor afdoening via het strafproces, maar veeleer een verzekeringskwestie.

16. Tot slot merkt de minister nog op dat door het Openbaar Ministerie geen schadevergoeding aan verzoekster is toegekend of aangeboden vanwege het feit dat zij zich door nalatigheid van het Openbaar Ministerie niet in het strafproces heeft kunnen voegen. De reden hiervoor is tweeledig. De eerste reden is dat verzoekster het Openbaar Ministerie hierom niet expliciet heeft verzocht. En de tweede is dat in de onderhavige casus sprake is van een aanzienlijke mate van verdenking van de benadeelde en hierdoor was het dus niet ondenkbaar dat de vordering van verzoekster in het strafproces niet ontvankelijk zou zijn verklaard, aldus de minister. De minister verwijst hier naar de Aanwijzing schade niet voegen (zie Achtergrond, onder 4; No).

17. De minister acht de klacht van verzoekster over het feit dat zij niet als slachtoffer

is geregistreerd gegrond. Dit geldt ook voor de informatievoorziening over de afhandeling van de zaak en van de klacht. Dit betekent echter niet dat het belang van verzoekster (het verhalen van haar schade via het strafproces) is veronachtzaamd. Bovendien leidt dit er niet toe dat de kosten voor haar raadsman vergoed dienen te worden.

Hoe reageerde verzoekster?

18. Waarop gebaseerd is dat verzoekster tijdens het ongeval zou hebben gebeld, is haar volstrekt onduidelijk. Verzoekster bestrijdt in ieder geval dat zij heeft gebeld. Uit de stukken die de advocaat van verzoekster heeft, is dit ook niet af te leiden. Overigens heeft hij verzocht om een kopie van het gehele dossier, maar dat tot op heden nog niet ontvangen.

19. De excuses zijn ook niet vanzelf aangeboden, maar pas na herhaalde aansporing. Verzoekster vindt het typerend dat zelfs tot op de dag van vandaag wordt volgehouden dat deze werkwijze kennelijk in orde is. Verzoekster is pas door de brief van het Openbaar Ministerie erachter gekomen dat de zaak met een transactievoorstel is afgedaan. Formeel had er nog geklaagd kunnen worden bij het Gerechtshof ex artikel 12 Strafvordering, maar het is een feit van algemene bekendheid dat dergelijke beklagzaken niet heel veel zin hebben.

20. Er wordt gesteld dat het niet nodig zou zijn geweest een advocaat in te schakelen. Als het Openbaar Ministerie zijn werk goed had gedaan dan was dat inderdaad niet nodig geweest. Naast dat verzoekster niet in het systeem als slachtoffer is geregistreerd, heeft het Openbaar Ministerie verzoekster ook geen slachtofferhulp aangeboden waardoor verzoekster ook niet op de hoogte was dat er een dergelijk speciaal steunpunt was. Verzoekster heeft zelf nog gebeld met de politie die haar meldde dat zij niet wisten hoe de zaak was afgedaan en dat ze daarvoor toch bij justitie moest zijn. Dat zij dan vervolgens een advocaat in de arm neemt, is niet alleen logisch maar kennelijk ook nodig.

21. Volgens de advocaat van verzoekster is het wel degelijk mogelijk dat de vergoeding was toegekend. Volgens hem zijn er tal van zaken waarbij gedeeltelijk eigen schuld wordt aangenomen ook in het strafrecht en waarin toch een veroordeling volgt tot het al dan niet gedeeltelijk vergoeden van schade van de benadeelde partij. In de reactie staat niet op basis van welke stukken het Openbaar Ministerie tot de conclusie komt dat verzoekster artikel 5 Wegenverkeerswet heeft overtreden.

reactie minister

22. De minister heeft met passages uit het proces-verbaal van de politie onderbouwd dat (naast de automobiliste ook) verzoekster het rode licht heeft genegeerd. De minister heeft ook de ontkenning van verzoekster dat zij niet getelefoneerd had, bestreden door te citeren uit de verklaringen van de automobilist en verzoekster.

23. Het negeren van een rood licht levert een overtreding op van artikel 62 juncto 68 lid 1 van het RVV. De zaak tegen verzoekster is in het processensysteem van het parket (GPS) ingevoerd als een artikel 5 WWV-zaak. Dit artikel betreft het veroorzaken van gevaar/hinder op de weg. In de toelichting van Tekst en Commentaar (zie 9e druk, pagina 2778) staat dat 'gevaar' betrekking heeft op de veiligheid op de weg. Daarbij kan het gaan om gevaar voor personen en goederen. Het gevaar is gelegen in een reële kans op een ongeval. In dit geval vond daadwerkelijk een ongeval

plaats en daarom was er sprake van een overtreding in de zin van artikel 5 WVV.

24. In zijn reactie ontkende de minister verder dat het OM een brief zou hebben ontvangen van verzoeksters advocaat waarin werd verzocht om een kopie van het proces-verbaal of dossier.

Wat is het oordeel van de Nationale ombudsman?

25. De Nationale ombudsman constateert dat de Minister blijft benadrukken dat verzoekster zelf - ook - de WVV heeft overtreden. Anderzijds is in de loop van de procedure erkend dat ze slachtoffer is. In dat kader heeft de Nationale ombudsman onderzocht hoe het arrondissementsparket te Amsterdam is omgegaan met de belangen van het slachtoffer en de wijze waarop het arrondissementsparket de zaak/klacht heeft afgehandeld.

I. Het informeren van het slachtoffer

26. De overheid zorgt ervoor dat de burger de juiste informatie krijgt en dat deze informatie klopt en volledig en duidelijk is. De overheid is verplicht de burger gevraagd en ongevraagd alle informatie te geven over handelingen en besluiten die de belangen van de burger kunnen raken. Zij is daarbij servicegericht en stelt zich actief op om de informatie die van belang is tijdig op eigen initiatief te geven.

Met betrekking tot het informeren van slachtoffers in strafzaken heeft het Openbaar Ministerie dit belang reeds geruime tijd geleden onderkend door hiervoor richtlijnen op te stellen. Zo was bijvoorbeeld al jaren voordat de Wet versterking positie slachtoffers uit 2011 in werking trad, de Aanwijzing Slachtofferzorg van 13 april 2004 van kracht (zie Achtergrond, onder 5; No).

27. De vraag is wat een slachtoffer zoals verzoekster hiervan in de praktijk merkt. Verzoekster is ernstig gewond geraakt bij een aanrijding en heeft hiervan aangifte gedaan en geprobeerd te achterhalen wat er met deze aangifte is gebeurd. Zij hoorde

in het geheel niets van het Openbaar Ministerie. De behandelaar van het proces-verbaal heeft verzoekster niet geregistreerd als slachtoffer. Hierdoor is verzoekster dus geheel buiten beeld als slachtoffer waardoor zij geen wensen- en schadeopgaveformulieren opgestuurd heeft gekregen met alle gevolgen van dien. Daarnaast is zij ook niet op de hoogte gesteld van de afloop van de strafzaak. Daardoor verkeerde zij sinds eind mei 2011 in onzekerheid totdat zij in juni 2013 via haar advocaat vernam dat de strafzaak was afgerond.

28. De redenering dat er in het dossier geen aanwijzing te vinden is dat verzoekster zelf actie heeft ondernomen om meer informatie over het strafproces te krijgen, kan de Nationale ombudsman niet volgen. De overheid moet er immers zelf zorg voor dragen dat een slachtoffer wordt geïnformeerd. Zo beoogt de Aanwijzing slachtofferzorg onder andere te garanderen dat een slachtoffer op de hoogte wordt gebracht van de te nemen (niet)vervolgingsbeslissingen.

Nu dat in deze zaak niet is gebeurd, bleef zij als slachtoffer buiten beeld.

De onderzochte gedraging is op dit punt niet behoorlijk wegens schending van het vereiste van goede informatieverstrekking.

II. Het luisteren naar het slachtoffer

29. De overheid luistert actief naar de burger, zodat deze zich gehoord en gezien voelt.

Dit geldt ook (en met name) als het om een slachtoffer gaat. Het is van belang dat een overheidsinstantie laat zien dat zij hart heeft voor de zaak waar het slachtoffer bij betrokken is en begrip heeft en toont bij emoties. Verzoeken en vragen van een slachtoffer worden serieus genomen. De overheid die excuses aanbiedt nadat iets is misgegaan, geeft aandacht en erkent de persoon die excuses verdient.

30. De eerste brief van verzoeksters advocaat is zeer summier beantwoord en excuses bleven uit. Zijn volgende brief werd pas na drie maanden beantwoord door de hoofdofficier van justitie. Voor het feit dat verzoekster per abuis niet geregistreerd was als slachtoffer en dat zij niet op de hoogte was gehouden van de afloop van de zaak werden excuses aangeboden. Er werd echter niet inhoudelijk ingegaan op de argumenten van verzoeksters advocaat dat het aanbieden van een transactievoorstel in strijd was met de Aanwijzing feit gecodeerde misdrijven, overtredingen en muldergedragingen en dat artikel 6 Wegenverkeerswet op deze manier buiten beeld bleef. Met betrekking tot de strafrechtelijke beslissing zag de hoofdofficier van justitie geen aanleiding voor discussie, het was immers voor verzoekster mogelijk geweest om binnen drie maanden na bekendwording van het transactieaanbod een artikel 12 Sv-procedure te starten.

Door deze wijze van reageren (summier, laat en niet inhoudelijk) heeft het Openbaar Ministerie niet laten zien dat het werkelijk heeft geluisterd naar wat verzoekster dwars zat.

31. De Nationale ombudsman vraagt zich af waarom de hoofdofficier van justitie in deze heeft verwezen naar de artikel 12 Sv procedure in plaats van de bezwaren op te pakken als een klacht over het Openbaar Ministerie in de zin van hoofdstuk 9 van de Awb. (zie rapport 2004/207, zie Achtergrond, onder 6; No). Het is duidelijk dat verzoeksters advocaat zijn ongenoegen kenbaar heeft gemaakt en de hoofdofficier van justitie om een reactie heeft gevraagd. Dat de hoofdofficier van justitie hierop niet inhoudelijk wilde reageren, is een gemiste kans. De omstandigheid dat er de mogelijkheid is van een artikel 12 Sv-procedure staat niet aan klachtbehandeling door de hoofdofficier van justitie in de weg.

32. Gelet op al hetgeen er reeds was misgegaan gedurende het proces had het voor de hand gelegen om in deze een 'klantvriendelijke' opstelling te kiezen. Op die manier had er actief naar verzoekster geluisterd kunnen worden zodat zij zich als slachtoffer alsnog gehoord en gezien voelde.

Daarbij zij nog opgemerkt dat de beantwoording van de brief enkele maanden op zich heeft laten wachten, waardoor inmiddels ook de termijn waarbinnen beklag ex artikel 12 Sv had kunnen worden ingediend, was verstreken.

33. De Nationale ombudsman constateert verder dat pas in deze brief excuses worden aangeboden voor de gang van zaken door het Openbaar Ministerie. Bij het maken van de excuses blijkt niet dat het Openbaar Ministerie zich heeft verdiept in wat de gevolgen voor verzoekster zijn geweest.

De onderzochte gedraging is ook op dit punt niet behoorlijk wegens schending van het vereiste van luisteren naar de burger.

Conclusie

De klacht over het arrondissementsparket Amsterdam is gegrond,

ten aanzien van het informeren van het slachtoffer, wegens schending van het vereiste van goede informatieverstrekking;

ten aanzien van het reageren op brieven van de advocaat, wegens schending van het vereiste van luisteren naar de burger.

Aanbeveling

De Nationale ombudsman geeft de minister van Veiligheid en Justitie in overweging

verzoekster een tegemoetkoming in haar advocaatkosten toe te kennen, aangezien zij hem niet had hoeven inschakelen als zij wel geregistreerd was als slachtoffer.

Slotbeschouwing

Zoals hierboven beschreven, heeft het Openbaar Ministerie gedurende zowel het straf- als het klachtenproces geen oog gehad voor het slachtoffer.

Al jaren heeft het Openbaar Ministerie richtlijnen waarin speciale aandacht is voor de positie van het slachtoffer. De Nationale ombudsman vraagt zich af waarom het nog maar beperkt lukt om de informatieverstrekking aan slachtoffers op orde te krijgen? Zoals beschreven in de jaarbrief van de Nationale ombudsman aan het Openbaar Ministerie behorend bij het jaarverslag over 2013, ziet de Nationale ombudsman in de klachten die hij ontvangt dat burgers veelal klagen over het (te) laat, niet of pas na veel rondbellen ontvangen van informatie over het vervolg op hun aangifte. Schriftelijke informatie is nogal eens in technische termen vevat en de toon wordt soms als afstandelijk ervaren. Verder zijn er klachten over het niet kunnen voegen in het strafproces doordat bijvoorbeeld voegingsformulieren zijn zoekgeraakt.

Het OM draagt uit dat het voor het slachtoffer staat, maar in de praktijk schiet het OM hierin toch soms te kort. Zoals in deze casus.

Ook verzoekster kan over deze ervaringen meepraten. Lange tijd hoorde zij niets. Nadat eindelijk duidelijk was geworden dat de zaak met een transactie was afgedaan en de advocaat zich hierover beklaagde, kreeg verzoekster nogmaals een koude douche. Zij had maar een artikel 12 Sv procedure moeten starten en daarnaast had zij zelf ook schuld aan de aanrijding. Het had het Openbaar Ministerie gesierd als het de hand in eigen boezem had gestoken en een andere opstelling gekozen had, die van een nieuwsgierige organisatie. Hoe kon het dat dit misging in onze organisatie en hoe voorkomen we dat in de toekomst? Is er binnen onze organisatie voldoende oog voor de mogelijkheid dat een en dezelfde persoon bij een bepaalde gebeurtenis zowel verdachte als slachtoffer is? En wat hadden we kunnen doen om het gevoel van verzoekster buiten beeld te zijn, weg te nemen?

We zien hier een gemiste kans om een brug te slaan tussen wat verzoekster heeft meegemaakt en wat zij verwachten mag van een organisatie als het Openbaar Ministerie. Het had het Openbaar

Ministerie gesierd als het slachtoffer serieus had genomen en de klacht niet had gebagatelliseerd.

De Nationale ombudsman,

mr. F.J.W.M. van Dooren,

waarnemend ombudsman

achtergrond Relevante literatuur en wet- en regelgeving

1. Wegenverkeerswet 1994

Artikel 5

"Het is een ieder verboden zich zodanig te gedragen dat gevaar op de weg wordt veroorzaakt of kan worden veroorzaakt of dat het verkeer op de weg wordt gehinderd of kan worden gehinderd."

Artikel 6

"Het is een ieder die aan het verkeer deelneemt verboden zich zodanig te gedragen dat een aan zijn schuld te wijten verkeersongeval plaatsvindt waardoor een ander wordt gedood of waardoor een ander zwaar lichamelijk letsel wordt toegebracht of zodanig lichamelijk letsel dat daaruit tijdelijke ziekte of verhindering in de normale uitoefening van de normale bezigheden ontstaat."

2. Reglement verkeersregels en verkeerstekens 1990 (RVV 1990)

Artikel 62

"Weggebruikers zijn verplicht gevolg te geven aan de verkeerstekens die een gebod of verbod inhouden."

Artikel 68

"1. Bij driekleurige verkeerslichten betekent:

(...)

c. rood licht: stop."

3. Wetboek van Strafvordering

Artikel 51 a

"1. Als slachtoffer wordt aangemerkt degene die als rechtstreeks gevolg van een strafbaar feit vermogensschade of ander nadeel heeft ondervonden. Met het slachtoffer wordt gelijkgesteld de rechtspersoon die als rechtstreeks gevolg van een strafbaar feit vermogensschade of ander nadeel heeft ondervonden.

2. De officier van justitie draagt zorg voor een correcte bejegening van het slachtoffer.
  3. Aan het slachtoffer dat daarom verzoekt, wordt door de politie en de officier van justitie mededeling gedaan van de aanvang en voortgang in de zaak tegen de verdachte. In het bijzonder wordt ten minste door de politie schriftelijk mededeling gedaan van het afzien van opsporing of het inzenden van een proces-verbaal tegen een verdachte. De officier van justitie doet schriftelijk mededeling van de aanvang en de voortzetting van de vervolging, van de datum en het tijdstip van de terechtzitting en van de einduitspraak in de strafzaak tegen de verdachte. In daartoe aangewezen gevallen en in ieder geval indien sprake is van een misdrijf als bedoeld in artikel 51e, eerste lid, doet hij desgevraagd tevens mededeling van de invrijheidstelling van de verdachte of veroordeelde.
  4. Op verzoek van het slachtoffer wordt tevens mededeling gedaan van de mogelijkheden volgens welke hij schadevergoeding kan verkrijgen."
4. Aanwijzing slachtofferzorg van 21 december 2010, nr. 20476 (2010A029)

"1. Informatieverstrekking

Als een verdachte in de zaak bekend is geworden en de zaak op het parket wordt ingeschreven, stelt het OM het slachtoffer hiervan zo spoedig mogelijk in kennis en inventariseert de wensen van het slachtoffer met betrekking tot de aangeboden diensten. Alle slachtoffers worden tijdig en volledig geïnformeerd waarbij de informatie juist, deskundig en begrijpelijk is. Tevens verwijst het OM het slachtoffer, afhankelijk van zijn hulpvraag, naar de juiste instantie.

Het slachtoffer wordt afhankelijk van zijn wensen gedurende het verloop van de strafprocedure geïnformeerd, vanaf het moment van registratie van de zaak op het parket tot en met de executiefase.

Bij inzet van zaakscoördinatie wordt de informatieverstrekking afgestemd tussen politie, OM en SHN in het slachtofferloket.

De informatieprocedure die het OM hierbij hanteert, is landelijk uniform.

1.1. Sepot

Als de strafzaak door het OM wordt geseponeerd, informeert het OM het slachtoffer schriftelijk over de reden van sepot, licht deze beslissing afdoende toe en wijst hem uitdrukkelijk op de mogelijkheid om een klacht ex artikel 12 Wetboek van strafvordering bij het gerechtshof in te dienen. Bij het nemen van een sepotbeslissing moeten de belangen van het slachtoffer uitdrukkelijk worden meegewogen.

(...)

1.3. Transactie en OM beschikking

Als het OM een transactie aanbiedt, houdt het OM rekening met de belangen van de slachtoffers en/of benadeelde partijen. Het OM informeert het slachtoffer over het transactieaanbod inclusief de hoogte van het door de verdachte te betalen schadebedrag en of hier aan voldaan is door de

verdachte. Tevens wijst het OM het slachtoffer uitdrukkelijk op de mogelijkheid om beklag ex artikel 12 Wetboek van strafvordering bij het gerechtshof tegen het uitblijven of afzien van vervolging in te dienen.

Als het OM de zaak door middel van een OM-beschikking af wil doen, houdt het OM zoveel mogelijk rekening met de belangen van de slachtoffers en/of benadeelde partijen. Ook informeert het OM het slachtoffer over inhoud van de OM beschikking en het OM stelt het slachtoffer in de gelegenheid bij de OM-zitting aanwezig te zijn. Het OM brengt het slachtoffer, dat heeft aangegeven aanwezig te willen zijn, tijdig op de hoogte van plaats, datum en tijdstip van de zitting. Ook wijst het OM het slachtoffer uitdrukkelijk op de mogelijkheid om een klacht ex artikel 12 Wetboek van strafvordering bij het gerechtshof in te dienen. Tevens informeert het OM het slachtoffer of aan de voorwaarden van de OM-beschikking voldaan is door de verdachte."

5. Aanwijzing Slachtofferzorg van 13 april 2004 (Stcrt 2004, 80)

"Vervolging

1. Informeren van het slachtoffer

Indien een verdachte in de zaak bekend is geworden en de zaak op het parket wordt ingeschreven, wordt het slachtoffer door het Openbaar Ministerie hiervan onder vermelding van het parketnummer zo spoedig mogelijk in kennis gesteld, tenzij het slachtoffer uitdrukkelijk heeft aangegeven geen prijs te stellen op verdere berichten en/of informatie. .

Indien het slachtoffer heeft aangegeven schadevergoeding te wensen en/of op de hoogte te willen blijven van de gang van zaken volgend op de aangifte, houdt het Openbaar Ministerie het slachtoffer van relevante beslissingen in de strafzaak op de hoogte.

Wanneer het slachtoffer tevens heeft aangegeven schadevergoeding te wensen, levert het Openbaar Ministerie inspanningen om een schaderegeling tot stand te brengen en houdt het slachtoffer van die inspanningen op de hoogte. (...)

(...)

3. Voeging van het slachtoffer op zitting

Indien het slachtoffer heeft aangegeven schadevergoeding te wensen en het Openbaar Ministerie besluit de verdachte(n) te vervolgen en te dagvaarden ter zake van het strafbare feit waardoor het slachtoffer schade heeft geleden, stuurt het Openbaar Ministerie het slachtoffer overeenkomstig artikel 167, derde lid WvSv. onverwijld het speciale voegingsformulier toe. Het Openbaar Ministerie brengt het slachtoffer tijdig op de hoogte van plaats, datum en tijdstip van de zitting ook al heeft het slachtoffer het formulier niet geretourneerd omdat hij zich alsnog zou kunnen voegen ter terechtzitting. Het Openbaar Ministerie is verantwoordelijk voor het tijdig toesturen van een voegingsformulier aan het slachtoffer overeenkomstig artikel 167 WvSv, in het geval dat het Openbaar Ministerie besluit de verdachte een (taakstraf)transactie aan te bieden,

dan wel besluit de verdachte te vervolgen ter zake van het strafbare feit, waardoor het slachtoffer schade heeft geleden."

6. Rapport Nationale ombudsman 2004/207

In een zaak waarin werd geklaagd over het feit dat de hoofdofficier van justitie te Breda niet zelf reageerde op de aan hem gerichte brieven van verzoeker, overwoog de Nationale ombudsman dat in de brief wel degelijk klachten over gedragingen in de zin van hoofdstuk 9 Awb stonden. Verzoekster uitte stevige kritiek op houding, optreden en beslissingen van de officier van justitie.

De Nationale ombudsman verwees naar artikel 9:8 Awb eerste lid, waarin de situaties opgesomd staan waarin geen verplichting tot interne behandeling van een klacht bestaat. Een daarvan is - kort gezegd - dat de gedraging waarover wordt geklaagd, samenhangt met een opsporingsonderzoek dat nog gaande is of met een lopende vervolging (eerste lid onder f). Daarvan was geen sprake. De strafzaak tegen verzoekster was geëindigd met een vonnis en de aangiften tegen de politieambtenaren waren geseponeerd.

De minister vond dat klachtbehandeling niet aan de orde was, omdat de gedraging aan de rechter kan of had kunnen worden voorgelegd. Een voorbeeld is het beklag bij het gerechtshof tegen een beslissing om niet te vervolgen (artikel 12 Sv).

De Nationale ombudsman oordeelde: "Deze verruiming van situaties waarin een klacht buiten interne klachtbehandeling mag worden gelaten is echter niet verenigbaar met de Awb en daarom onverbindend. In zoverre verschilt het interne klachtrecht ook van het externe klachtrecht bij de Nationale ombudsman. Ter zake van gedragingen die in beklag aan het gerechtshof kunnen worden voorgelegd geldt wel de verplichting tot interne klachtbehandeling en tot de daarmee samenhangende interne heroverweging, maar is in externe klachtbehandeling de Nationale ombudsman niet bevoegd."